

فصلنامه علمی - پژوهشی

مطالعات اجتماعی

شماره بیست و نهم
بهار ۱۳۹۱

- ◆ شناسایی و اولویت‌بندی تهدیدات اجتماعی - فرهنگی و امنیتی موثر بر برداشت گردشگران خارجی ورودی به ایران
- ◆ سیستم پلیسی نوین جامعه محور
- ◆ فراتحلیل مطالعات مربوط به احساس امنیت اجتماعی
- ◆ مقایسه هوش هیجانی در زندانیان و غیرزندانان
- ◆ بررسی رابطه عوامل اجتماعی و رسانه های نوین
- ◆ بر گرایش جوانان پسر بافت های حاشیه ای شهر شیراز به رفتار انحرافی
- ◆ بررسی میزان نقش سرمایه اجتماعی مهاجرین به شهر مشهد
- ◆ تحلیلی بر رابطه بین میزان دینداری و میزان اعتماد اجتماعی

فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی
معاونت اجتماعی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
شماره بیست و نهم - بهار ۹۱

عنوان: فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی
صاحب امتیاز: معاونت اجتماعی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
نوبت چاپ: شماره بیست و نهم - بهار ۹۱
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
قیمت: ۳۵۰۰ تومان
شابا: ۳۸۲۳ - ۱۷۳۵ - ISSN
شماره ثبت: ۱۲۴/۷۳۲۵
۸۵/۱۲/۲۶

فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی به استناد نامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شماره ۴۱۴۶/۳ مورخ ۸۹/۵/۹ دارای درجه علمی - پژوهشی می باشد.

مدیر مسئول: دکتر بهمن کارگر
سر دبیر: دکتر غلامرضا غفاری
مدیر اجرایی: سید محمد حسینی، محمد ابراهیم خاکی
مدیر ترجمه: احسان جنابی
ویراستار و دبیر تحریریه: فاطمه عمرانی نژاد
صفحه آرایی: زهرا نصیری
طراحی و چاپ: اداره تبلیغات

نشانی دفتر فصلنامه:

میدان ونک، میدان عطار، ستاد فرماندهی نیروی انتظامی، معاونت اجتماعی، طبقه پنجم، اداره کل مطالعات و تحقیقات اجتماعی، دبیرخانه فصلنامه

تلفن: ۸۱۸۲۶۳۲۵

نمابر: ۸۱۸۲۶۴۱۲

صندوق پستی: ۵۵۷-۱۹۹۴۵

نشانی وب: www.police.ir

پست الکترونیک: Email:Faslnameh_m@yahoo.com

هوالباقی

بدینوسیله در گذشت نابهنگام آقای دکتر رسول ربانی سردبیر محترم فصلنامه را به همه دوستان علم و ادب تسلیت عرض می نمایم و از درگاه حق علو درجات را برای آن مرحوم مسئلت داریم.

دبیرخانه فصلنامه

فهرست مطالب

- شناسایی و اولویت‌بندی تهدیدات اجتماعی-فرهنگی و امنیتی موثر بر برداشت گردشگران خارجی ورودی به ایران
رحیم یعقوب زاده، ابتهاج زندی ۱۳
- سیستم پلیسی نوین جامعه محور و شناسایی، تعریف و طراحی متغیرهای کمی بازخورد دهنده برای سنجش
سطح اثربخشی آن
علی بابائیان، علی ملاجان ۳۷
- فراتحلیل مطالعات مربوط به احساس امنیت اجتماعی
بهرام بیات، اسماعیل حسنونند، احسان حسنونند ۶۹
- مقایسه هوش هیجانی در زندانیان و غیرزندانان (با تاکید بر عوامل موثر بر کنترل ناهنجاری های رفتاری-
اجتماعی)
مصطفی تیموری خروی، مهدی محزون، علیرضا فارسی، هما مختاری ۹۹
- بررسی رابطه عوامل اجتماعی و رسانه های نوین بر گرایش جوانان پسر بافت های حاشیه ای شهر شیراز به
رفتار انحرافی
داریوش بوستانی، مجتبی بخشنده، یوسف بخشنده، مریم سادات دلاور، الهام رستمی زاده ۱۱۵
- بررسی میزان نقش سرمایه اجتماعی مهاجرین به شهر مشهد در مهاجرت و استقرار آنها
علیرضا حیدر نژاد، عبدالرضا باقری بنجار ۱۳۳
- تحلیلی بر رابطه بین میزان دینداری و میزان اعتماد اجتماعی
سیدعلیرضا افشانی، اصغر احمدی، محمد نوریان نجف آبادی، احمد زارعان ۱۷۵

فرآیند مهاجرت یک پدیده چند سویه است که می تواند از دیدگاه های مختلف مورد توجه قرار گیرد. مهاجرت حرکت جمعیت در یک کشور (بین شهرها، روستا به شهر) یا بین چند کشور است و فرایندی است که بر زندگی کل افراد جامعه اثر گذار است. راونشتاین یکی از نخستین نظریه پردازان در زمینه مهاجرت، معتقد است ارتباطات اجتماعی و توسعه آن، شناخت مهاجران از محیط پیرامونی را افزایش می دهد. به عبارت دیگر، هرچه ارتباطات گسترش یابد روند مهاجرت ها نیز افزایش می یابند. یکی از مهمترین عواملی که راونشتاین بر آن تأکید دارد نقش عوامل اقتصادی در شکل گیری، رشد و استمرار مهاجرت هاست (زنجانی، ۱۳۸۰: ۴۴). وقتی وضعیت اجتماعی موجود نتواند نیازهای حداقل فرد را برآورده کند برخی از اعضای جمع، فکر حرکت به مکانهای دیگر را در سر می پروراند و به مکان هایی که شانس بهتری برای برآوردن نیازها و رفع محرومیت آنان فراهم سازند، مهاجرت می نمایند.

حال سئوالی که مطرح می شود این است که افراد با چه سرمایه ای اقدام به مهاجرت می کنند و علت مهاجرتشان چیست؟ هرچه تفاوت فرصت های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و تسهیلات رفاهی بین مناطق مختلف یک کشور بیشتر باشد میل به مهاجرت هم بیشتر است. تقریباً نتیجه کلی تمام بررسی های توصیفی که تاکنون در مورد مهاجرت انجام گرفته گویای این مطلب است که مردم در وهله نخست عمدتاً به دلایل اقتصادی مهاجرت می کنند. علاوه بر انگیزه های اقتصادی مردم برای منظورهای دیگر هم مهاجرت می کنند که اهم آنها عبارتند از:

الف) ملحق شدن به اعضای خانواده و دوستانی که قبلاً مهاجرت کرده اند.

ب) گریز از خشونت و بی ثباتی سیاسی

پ) بهبود سطح تحصیل یا مهارت خود که در نهایت یک انگیزه اقتصادی است.

ت) فرار از قید و بندهای اجتماعی و فرهنگی در مناطق شهری و روستایی همگون

امروزه در جامعه ما مهاجرت و ابعاد گسترده آن در بین اقشار گوناگون به مسئله اجتماعی پیچیده تبدیل شده است. تاکنون محققان بی شماری مهاجرت را در حوزه های مختلف بررسی کرده اند. ولی میزان و نحوه تعاملات کنشگران اجتماعی خصوصاً شبکه های خویشاوندی و غیر خویشاوندی مهاجران که تحت عنوان سرمایه اجتماعی شبکه بیان می شود به تازگی

اجتماعی موجود در مبدأ نژکبه کنند. مهاجرین بیشتر با خویشاوندان درجه یک خود - والدین، خواهر و برادر و فرزند ارشد ارتباط دارند. این تماس ها اغلب به جهت دوری مسافت از طریق تلفن صورت می پذیرد. این مسئله بیانگر آن است که خویشاوندان نزدیک از نظر اجتماعی نزدیک ترین اعضای شبکه و مهم ترین منبع حمایت - حمایت های عاطفی، مالی و مشورتی - به خصوص برای مهاجرین جوان تر محسوب می شوند.

واژه های کلیدی:

مهاجرت، سرمایه اجتماعی، شبکه اجتماعی، تحلیل شبکه.

مجله علمی-پژوهشی
فصلنامه
۱۳۳۴

فصلنامه مطالعات اجتماعی ایران

بررسی میزان نقش سرمایه اجتماعی مهاجرین به شهر مشهد در مهاجرت و استقرار آنها

علیرضا حدادیان
عبدالرضا باقری بجاری

۹۰/۹/۳۰
۹۰/۱۱/۲۱

تاریخ دریافت:
تاریخ پذیرش:

چکیده

مقاله حاضر به مقایسه سرمایه اجتماعی مهاجرین به شهر مشهد در چهار دوره زمانی (مهاجرین تازه وارد، روش تحقیق در این پژوهش پیمایشی و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بوده است. جمعیت آماری تحقیق شامل کلیه کسانی که به شهر مشهد مهاجرت کرده اند را تشکیل می دهند. نمونه آماری در این تحقیق تعداد ۳۵۰ فرد مهاجر مرد و زن به شهر مشهد می باشد. یافته های تحقیق حاکی از آن است که گروه های مهاجر در بدو ورود به مشهد نیازها و حمایت های متفاوتی داشته اند. در حالی که مهاجرین تازه وارد و مهاجرین دهه ۷۰ نیاز به کمک در زمینه اسکان را مطرح کرده اند. مهاجرین قبل از انقلاب بیشتر به نیاز عاطفی و مالی اشاره نموده اند. اهداف و انگیزه های مهاجرین نیز متفاوت بوده است. مهاجرین دهه ۶۰ و مهاجرین قبل از انقلاب به قصد ادامه تحصیل و پیوستن به خویشاوندان، مهاجرین دهه ۷۰ به انگیزه اشتغال و مهاجرین تازه وارد به انگیزه بهره مندی بیشتر از امکانات رفاهی و ارتقاء شغلی به مشهد آمده اند.

نتایج به دست آمده نشان می دهد پیوندها و شبکه های خویشاوندی و تماس های شخصی، خانوادگی و نومی در مقصد و چگونگی آن عامل مؤثر در مهاجرتها بوده است. مهاجران طی تماس هایی که با دوستان و بستگان در مقصد برقرار می کنند اطلاعات ارزنده ای در خصوص مشاغل جدید، محل اسکان و غیره به دست می آورند. همچنین مهاجران پس از استقرار تمایل دارند برای جلب حمایت های مورد نیازشان بر پیوندهای

کار کرد یک سازمان اجتماعی است اما سلسله ای از تغییرات را در کل سازمان اجتماعی هم بر می انگیزد.

در این راستا کوچ کردن و مهاجرت همواره یکی از راه هایی است که انسان در تلاش خود برای سازگاری با محیط و فائق آمدن بر دشواری ها کمک کرده است. اما اگر جریان مهاجرت در طول تاریخ به عنوان یک وسیله تنظیم خود به خودی منابع و موجودات تلقی می شده است، در ریح آخر قرن بیستم جنبه های منفی و مخرب آن نیز آشکار شده و اثرات اقتصادی و اجتماعی حاصل از این جریان در چارچوب اقتصاد توسعه مورد توجه قرار گرفته است.

حال سوالی که اینجا مطرح می شود این است که افراد با چه سرمایه ای اقدام به مهاجرت می کنند و علت مهاجرت آنان چیست؟ تقریباً نتیجه کلی تمام بررسی های توصیفی که تا کنون در مورد مهاجرت انجام گرفته گویای این مطلب است که مردم در وهله اول عمدتاً به دلایل اقتصادی مهاجرت می کنند. هر چه تفاوت فرصت های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و تسهیلات رفاهی بین مناطق شهری و روستایی بیشتر باشد میل به مهاجرت هم بیشتر است. با اینکه در اغلب موارد فاصله مکانی یک مانع بازدارنده عمده محسوب می شود اثر منفی آن می تواند تا حد زیادی با تفاوت در آمد بیشتر خصوصاً برای مهاجرین تحصیل کرده جبران شود. علاوه بر انگیزه های اولیه اقتصادی، مردم برای منظورهای دیگر هم مهاجرت می کنند اهم آنها عبارتند از:

- الف) بهبود سطح تحصیل یا مهارت خود که در نهایت یک انگیزه اقتصادی است.
- ب) فرار از قید و بندهای اجتماعی و فرهنگی در مناطق شهری و روستایی همگن.
- پ) گریز از خشونت روستایی و بی ثباتی سیاسی.

ت) ملحق شدن به خانواده و دوستانی که قبلاً به مناطق شهری مهاجرت کرده اند.

در این راستا مردمی که در یک محل زندگی می کنند درباره نتیجه دقیق عوامل مثبت و منفی محل فرد که میداند تلقی می شود آگاهی بیشتری دارند تا عوامل مثبت و منفی محلی که می خواهند بروند از این رو عدم اطمینان، انتظارات و مخاطرات همچنین شناخت عوامل مثبت و منفی مقصد، عنصر مهمی در فرایند مهاجرت است و وجود شبکه های خوشروانندی و تماس های شخصی، خانوادگی و قومی در مقصد و چگونگی آن می تواند تاثیر مهمی در این شناخت داشته باشد. مهاجرین طی تماس هایی که با دوستان و بستگان در مقصد شهری برقرار می کنند اطلاعات بسیار ارزنده ای در خصوص مشاغل جدید به دست می آورند

وارد مباحث جامعه شناسختی شده و تقریباً مبحثی نوپاست.

البته مفهوم شبکه اجتماعی برای تبیین پدیده های چندی در تحقیقات مهاجرت مورد استفاده قرار گرفته است. از جمله می توان به جریانهای مهاجرت به خصوص مهاجرت های زنجیره ای (مسی^۱، ۱۹۹۰؛ کار آفرینی^۲ قومی (لایب^۳ و دیگران؛ ۱۹۹۳؛ پورتس^۴، ۱۹۸۷) و ابداعشنگی و بقای قومی (ریتز^۵، ۱۹۸۰؛ انشاره^۶ کرد. به علاوه مفهوم سرمایه اجتماعی و شبکه های اجتماعی به عنوان یک چارچوب تئوریک و تحلیلی متمایز و رقیب در برابر سرمایه انسانی مطرح شده است (پورتس؛ ۱۹۹۵، ۱۹۹۶). سرمایه اجتماعی به صورتی که توسط (کلمن، ۱۹۸۸) تعریف شده است جهت بررسی رابطه بین تصمیم فرد مهاجر و زمینه اجتماعی که این تصمیم در آن اتخاذ شده است، مورد استفاده قرار گرفته است (پاتر، ۱۹۹۶). مفهوم روابط اجتماعی ساخت یافته که فرد توسط آن ها احاطه شده است (پورتس و سسنیزر، ۱۹۹۳؛ ۳۸) و اهمیت بینندهای بین شخصی قوی برای دسترسی به منابع (گروانویتر، ۱۹۷۳؛ ۲۴۱) نیز در مطالعات جامعه شناسی اقتصادی مهاجرین مورد توجه قرار گرفته است. البته تحقیقات موجود در زمینه مطالعه منابع اجتماعی مهاجرین بیشتر مربوط به حوزه مهاجرت های بین المللی، اقتصاد قومی و ... باشند. تعاریف و شیوه سنجش سرمایه اجتماعی نیز در این تحقیقات متفاوت بوده است. پژوهش حاضر به مطالعه مهاجرت در سطح ملی و داخلی می پردازد و سرمایه اجتماعی مهاجرین را با استفاده از دیدگاه و روش تحلیل شبکه های اجتماعی بررسی می کند. در واقع این پژوهش در صدد ارائه دیدگاهی نسبتاً جدید از مهاجرت در سطح ملی و داخلی است.

بیان مسأله

وقتی وضعیت اجتماعی موجود نتواند نیازهای فرد را دست کم در حداقل مقدار، برآورده کند برخی از اعضای جمع فکر حرکت به مکان های دیگر را در سر می پروراند و به جاهایی که به نظر آنان شانس بهتری برای برآوردن نیازهای برآورده نشده و رفع محرومیت محسوس خود خواهند داشت، مهاجرت می نمایند. مهاجرت گر چه نتیجه پاره ای نارسایی ها در

- 1- Messey
- 2- Entrepreneurship
- 3- Light
- 4- Portes
- 5- Reitz

از انقلاب اسلامی) است و تعیین نقش سرمایه اجتماعی شبکه (روابط قبل از مهاجرت) در مهاجرت و استقرار مهاجرین است. تحقیق حاضر مهاجرین شاغل را به عنوان گروهی مورد بررسی انتخاب کرده است.

یکی از موضوعات قابل بررسی در حوزه جامعه‌شناسی شهری، مهاجرت و رابطه آن با سرمایه اجتماعی و فرهنگی است. امروزه ضرورت پرداختن به مسائل و مضامین شهری و توجه به پدیده مهاجرت که روز به روز مسائل و مشکلات شهری را پیچیده‌تر می‌سازد حائز اهمیت فراوان است. آن چه ضرورت انجام این پژوهش را دو چندان می‌کند شناخت دلایل مهاجرت و رابطه آن با سرمایه اجتماعی است. در واقع در کشور ما شناخت درستی از سرمایه اجتماعی افراد خصوصاً مهاجران به شهرها وجود ندارد. بنابراین ضرورت دارد بررسی شود که مهاجرین با چه پشتوانه‌ای اجتماعی اقدام به مهاجرت می‌نمایند. به خصوص در بررسی جریان مهاجرت شناخت نقش شبکه‌های خویشاوندی و غیر خویشاوندی مهاجران در مهاجرت و استقرار آنان امری ضروری به نظر می‌رسد.

پیشینه تحقیق

اهمیت موضوع مهاجرت دستمایه انبوهی از نظریه پردازی‌ها و تحقیقات در حوزه مطالعات مربوط به جامعه‌شناسی گردیده است. تلاش فراوانی در بخش جستجوی منابع و شناخت ادبیات پژوهش این موضوع صورت گرفت که جهت این مهم، جدیدترین منابع اطلاع‌رسانی و الکترونیکی، کتب و مجلات، کتابخانه‌های متعدد و پایان‌نامه‌های بسیاری در داخل کشور مورد بررسی قرار گرفت اما حاصل این تلاش بسیار ناچیز و اندک بود. بنابراین از منابعی که بطور غیر مستقیم این متغیر را بررسی کرده‌اند، استفاده شد. در زیر به دو بخش تحقیقات مربوط به خارج کشور و تحقیقات داخل کشور اشاره می‌شود.

نتایج به دست آمده از تحقیقات خارج از کشور نشان می‌دهد انواع شبکه‌های اجتماعی باعث پیشرفت تحصیلی (کلمن و دیگران، ۱۹۸۷: ۱۵۸)، افزایش درآمد (بوکسمن، ۱۹۹۲: ۴۳)، پیشرفت شغلی (آبامه، ۱۹۹۵: ۷۹) شده است. به علاوه مطالعات چندی بر تاثیر چنین شبکه‌هایی بر مهاجرت (پیسیر و دیگران، ۱۹۹۱: ۱۶۷)، بازگشت مهاجرین به کشورشان (پیسیر، ۱۹۹۴: ۲۳۴) به دست آوردن تجربه در تهیه جا و مکان و بازار کار پرداخته‌اند. پروینگ و همکارانش در مطالعه نقش منفی سرمایه اجتماعی رویکردی را در جرایم شهری

همچنین مهاجران تمایل دارند برای جلب کمک و حمایت به پیوند‌های دوستی و اجتماعی که در همان مناطق روستایی شکل گرفته‌اند؛ تکیه کنند. روابط خویشاوندی به عنوان منبعی سودآور - وسیله‌ای برای پیدا کردن شغل و سایر رفاه، پول و اعتبار به شمار می‌آید و در همین حال مردمی که وابستگی قومی و زبانی مشترک دارند بیشتر گرد هم جمع می‌شوند و با هم گروهی را تشکیل می‌دهند. آنها با گرد هم آمدن شبکه‌ای از روابط خویشاوندی و حمایت از یکدیگر را به وجود می‌آورند و با ارائه مسکن بدون هزینه یا کم هزینه به مهاجرین، هزینه‌های موثر برای کارایی را پایین می‌آورند (گلدتورپ، ۱۳۷۳: ۲۳۴). امروزه در جامعه ما مهاجرت و ابعاد گسترده آن چه در بین دانش‌آموختگان و چه در بین اقشار دیگر به مساله اجتماعی بفرج و پیچیده تبدیل شده است و همگان از زندگی شهری و خصوصیات آن از جمله فرد گرایی و تنزل روابط اجتماعی یا فرسایش سرمایه اجتماعی یاد می‌کنند و از افزایش بی‌رویه مهاجرت به شهرها خصوصاً شهرهای بزرگ سخن می‌گویند. هدف ما در این پژوهش، مقایسه بین مهاجرین چهار دوره زمانی (مهاجرین تازه وارد، مهاجرین دهه ۷۰، مهاجرین دهه ۶۰ و مهاجرین قبل از انقلاب) از نظر میزان سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی می‌باشد و اینکه آنها از این جهت چه تفاوت‌هایی با هم دارند. تحقیقات موجود در زمینه مهاجرت‌های بین‌المللی بیانگر آن است که سرمایه اجتماعی مهاجرین (شبکه روابطشان) در مهاجرت آنان موثر است و غالباً مهاجرین قبل از مهاجرت خویشاوند، دوست یا آشنایی را در مقصد دارند و در واقع بحث مهاجرت‌های زنجیره‌ای را مطرح می‌کنند (پاتر، ۱۹۹۹: ۱۸۴). این پژوهش به دنبال آن است که با مطالعه سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی مهاجرین رابطه بین پیوندها و شبکه روابط را با مهاجرت بررسی کند. در واقع این پژوهش در صدد ارائه دیدگاهی نسبتاً جدید از پدیده مهاجرت در سطح منطقه‌ای تحت عنوان بررسی سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی مهاجرین شهر مشهد می‌باشد. اینکه پیوندها و شبکه روابط اجتماعی و خویشاوندی تا چه حد در میزان مهاجرت‌ها می‌تواند تاثیر گذار باشد.

هدف و ضرورت

هدف این مقاله بررسی و مقایسه سرمایه اجتماعی و فرهنگی مهاجرین به شهر مشهد در چهار دوره زمانی (مهاجرین تازه وارد، مهاجرین دهه ۷۰، مهاجرین دهه ۶۰ و مهاجرین قبل

مذهبی بیشتر از دانش آموزان شیعه مذهب است. با توجه به فرضیه های تحقیق، یافته ها نشان می دهند که بین میزان سرمایه اجتماعی و نوع دینداری رابطه وجود دارد به عبارتی دینداران سنی و قومیت گرا و تکثر گرا همبستگی مثبت و مناداری با متغیرهای سرمایه اجتماعی دارند و متغیرهای زمینه ای نیز بر متغیرهای دینداری و سرمایه اجتماعی تاثیر گذارند.

سمعی (ز) در پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء (۱۳۷۹) تحت عنوان تاثیر سرمایه های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی خانواده بر روی موفقیت تحصیلی و شغلی فرزندان در تهران، در صدد بررسی و پاسخگویی به دو سؤال عمده می باشد:

۱- میزان سرمایه های فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی (به عنوان لازمه فضای توسعه جامعه) در نزد خانواده ها به نسبت پایگاه طبقاتی شان چگونه می باشد.

۲- بین سرمایه های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی هر خانواده با موفقیت تحصیلی و شغلی فرزندان چه رابطه ای وجود دارد. سمعی در بخش چارچوب نظری خود از نظرات جامعه شناسانی چون بوردیو، کلن و دیمچو و سایرین استفاده کرده و در تعریف عملیاتی از متغیرها، سرمایه فرهنگی را با معرفت های چون میزان دانش، معرفت، مهارت و هنر و متغیر سرمایه اجتماعی را با معرفت هایی چون میزان ثروت و درآمد مورد سنجش قرار داده است. نتایج به دست آمده نشان می دهند که میان عوامل موثر بر موفقیت تحصیلی، یکی از ابعاد سرمایه فرهنگی (آگاهی و اطلاعات) بیشترین تاثیر را داشته و کمترین تاثیر مربوط به یکی از ابعاد سرمایه اقتصادی یعنی دارایی و ثروت می باشد. وی در خاتمه پژوهش خود معتقد است که با توجه به ماهیت بنیادی تحقیق، طرح پیشنهاد عملی و کاربردی در زمینه موفقیت های تحصیلی و شغلی مستلزم بررسی و تحقیقات بیشتر به استفاده از وسایل اندازه گیری توسعه داده شده، می باشد. ولی با این حال برای دستیابی به موفقیت شغلی و تحصیلی بیشتر، لزوم توجه به مسئله شایسته سالاری در تصدی مشاغل گوناگون بر اساس توانایی و استعداد افراد، تأکید داشتند.

بنابراین نتیجه می گیریم در زمینه مهاجرت مجموعه عواملی از جمله مزدهای بالتر، فرصتهای شغلی بیشتر، تسهیلات رفاهی بهتر وجود دارد که اکثر مردم نسبت به آنها واکنش یکسانی نشان می دهند. آنچه در این ارتباط اهمیت دارد توان شناسایی این عوامل و کمی کردن تاثیرات این عوامل به طبقات مختلف مردم است. یافته های مطالعات مربوط به مهاجرت روستا به شهر وجود همبستگی مثبت بین ارتقای سطح آموزشی خصوصاً تحصیلات تکمیلی

بررسی کردم که تنش بالایی بین دو منبع سرمایه اجتماعی - شبکه های اجتماعی (پیوند ها و تغییرات بین ساکنین و همسایه) و به هم پیوستگی اجتماعی (اعتماد و همبستگی متقابل) و کنترل اجتماعی همسایگان نشان می داد (برونینگ، ۲۰۰۰: ۱۰۹). تاکاشی اینو کوجی با توجه به نظرات فوکویاما تاثیر عوامل مختلف را بر مشارکت و اعتماد اجتماعی در جامعه ژاپن نشان می دهد (اینو کوجی، ۲۰۰۰: ۲۷). گلاسر معتقد است پیوند چشمگیری بین سرمایه اجتماعی و انسانی وجود دارد و روابط متغیرهای سرمایه اجتماعی در سالهای آموزش تاثیر بیشتر دارد (گلیسر، ۲۰۰۱: ۹۳).

در خصوص تحقیقات داخلی باید به موارد زیر اشاره کرد:

ملاحسنی در پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس (۱۳۸۱) تحت عنوان بررسی رابطه بین میزان سرمایه اجتماعی و نوع دینداری در بین دانش آموزان سال سوم دبیرستان در استان گلستان (علی آباد - گنبد) در صدد بررسی این مسئله اجتماعی است. امروزه یکی از مشخصات زندگی اجتماعی ازوای اجتماعی است که شبکه ارتباطی افراد را با فرسایش روبرو ساخته و فرد گرایی و خودخواهی بشر امروزی خصوصاً شهرنشینان در حال شیوع است و چنانکه مشاهده می شود شهرنشینان همچون گذشته گان خود با خویشاوندان، دوستان، همکاران و همسایگان روابط صمیمانه و نزدیکی ندارند که البته وی بیشتر به همبستگی متقابل دو متغیر سرمایه اجتماعی و نوع دینداری پرداخته و تأکید دارد. به اعتقاد وی آنچه ضرورت انجام این پژوهش را دو چندان کرده شناخت صحیح نحوه نگرش افراد به دین رابطه آن با سرمایه اجتماعی است و از آنجایی که شناخت درستی از میزان سرمایه اجتماعی افراد در کشورمان وجود ندارد و از سویی منابع اجتماعی در دسترس افراد در شکل دهی هویت فرد نقش مهمی دارد بنابراین شناخت این منابع و تاثیر آن در نوع دینداری افراد لازم و ضروری می نماید. وی در پژوهش خود از دو روش پیمایش و مصاحبه نیمه رهنمودی برای گردآوری داده های خود بهره برده است. محقق سرمایه اجتماعی را در دو ساحت روابط اجتماعی و کیفیت روابط اجتماعی که هر دو بعد، معرفت های را تعیین و مورد سنجش قرار داده اند. به طور کلی سرمایه اجتماعی پاسخگویان در حد متوسط به بالا می باشد که در این ارتباط سرمایه اجتماعی پاسخگویان پسر و دختر در حد متوسط و زیاد می باشد. متهمی با کمی تفاوت، به عبارتی دقیق تر، سرمایه اجتماعی پسران کمی بیشتر از سرمایه اجتماعی دختران می باشد. میزان سرمایه اجتماعی در بین دانش آموزان سنی